

ההכרה בסומלילנד: ישראל חושפת את הצביעות הבינלאומית

- הכרתה של ישראל במדינה החדשה תעמוד למבחן בישיבה מיוחדת של מועצת הביטחון באו"ם
- כתב האישום ידוע מראש: פגיעה בריבונות, ערעור היציבות באפריקה ושחיקת המשפט הבינלאומי
- אלא שהביקורת הזו מסתירה אמת פשוטה

עמנואל נבון

28/12/2025, 23:00 עד 28/12/2025, 23:02

חיילים של צבא סומלילנד בבירה הרגייסה. צילום: ויקיפדיה

הכרתה של ישראל בסומלילנד תעמוד למבחן בישיבה מיוחדת של מועצת הביטחון באו"ם. כתב האישום ידוע מראש: פגיעה בריבונות, ערעור היציבות באפריקה ושחיקת המשפט הבינלאומי. הביקורת הזו מסתירה אמת פשוטה: ישראל לא מערערת את הנורמות הגלובליות אלא חושפת עד כמה יישומן סלקטיבי, צבוע ופוליטי.

השאלה האמיתית אינה אם סומלילנד עומדת ב"רשימת מכולת" משפטית לצורך הכרה, אלא מדוע ישויות פוליטיות שאינן עומדות במבחנים אלה זוכות להכרה שגרתית, בעוד ישות שמקיימת אותם

הלכה למעשה יותר משלושה עשורים - מודרת באופן שיטתי. סומלילנד מנהלת את ענייניה העצמאיים מאז 1991: שליטה טריטוריאלית ברורה, ממשל מתפקד, בחירות, שלטון חוק ושירותים בסיסיים ללא נאמנות בינלאומית וללא כוחות שמירת שלום. ישראל לא יצרה מציאות חדשה; היא הכירה בעובדה קיימת.

ההחלטה נטועה בראש ובראשונה בשיקולים אסטרטגיים. סומלילנד שוכנת לחופו של מפרץ עדן, מול מצר באב אל-מנדב, אחד מנתיבי השיט החיוניים בעולם. בעידן של מתקפות החות'ים, פיראטיות ותחרות גוברת בין מעצמות, הים האדום הפך לזירה מרכזית בביטחון הלאומי של ישראל. מי ששולט בגישה למרחב הזה משפיע על סחר, אנרגיה וביטחון ימי; ישראל, כמעצמה אזורית, אינה יכולה להרשות לעצמה להישאר צופה מן הצד.

יש כאן גם שינוי תפיסתי: ישראל יוזמת מהלך מדיני במקום להגיב, כפי שנהגה בעבר. במשך שנה שלמה ראינו כיצד הכרה במדינה פלשתינית הופכת למחווה פוליטית, על אף היעדר של ממשל מאוחד, גבולות מוסכמים וסמכות ריבונית אפקטיבית בשטח. יותר מ-150 מדינות כבר מכירות ב"פלשתיין", אף שמוסדותיה מפוצלים והנהגתה אינה שולטת בפועל בחלקים נרחבים מן הטריטוריה שהיא תובעת. מול זאת, סומלילנד עומדת בקריטריונים הקלאסיים של המשפט הבינלאומי: טריטוריה, אוכלוסייה, ממשל ויכולת לקיים יחסים בינלאומיים.

וכאן מתגלה הצביעות. האו"ם יטיף לישראל על "שלמות טריטוריאלית" של סומליה, אף שסומליה לא הפעילה ריבונות על סומלילנד יותר משלושים שנה. יתרה מזו: לסומליה כמעט ואין יחסים עם ישראל; היא מצביעה בעקביות נגדנו בפורומים בינלאומיים ומעולם לא כוננה קשרים דיפלומטיים. כלומר, ישראל אינה "מאבדת" בעלת ברית במוגדישו. לצד זה, על ישראל להיערך ללחץ שיפועל עליה בזירה הרב-צדדית.

מדינות כמו קטאר, שממנות גורמי טרור ומטפחת קיצוניות אזורית, יישבו על כס השיפוט המוסרי וידרשו "ציות לכללים". גם האיחוד האירופי גינה הכרה בסומלילנד, אך מעודד הכרה ב"פלשתיין" מטעמים פוליטיים פנימיים. זו אינה דאגה למשפט; זו צביעות דיפלומטית.

העובדה שמדינות רבות נמנעות מהכרה בסומלילנד אינה עדות לחוסר הלגיטימיות שלה, אלא לפחדנות: "מעורבות בלי מחויבות", כדי לא להרגיז את האיחוד האפריקני. ישראל בחרה אחרת מתוך הבנה שהרתעה, נוכחות ובריתות אינן נבנות בהצהרות אלא בהחלטות. בניגוד לדרום סודן, שזכתה לתהליך נתמך-או"ם ולקונצנזוס רחב, סומלילנד קמה בלי חסות בינלאומית, ולכן ההכרה בה אמיצה יותר.

המסר למי שמיהרו להכיר ב"פלשתיין" ברור: הכרה שמנותקת מן העובדות מרוקנת את המושג מתוכן. ישראל אינה "נוקמת"; היא מתקנת ומחיה גרסה מעודכנת של אסטרטגיית הפריפריה: שיתופי פעולה עם שחקנים יציבים סביב מעגלי העימות, לא מתוך רומנטיקה אלא מתוך אינטרס. המבחן האמיתי מתחיל עכשיו. קל יותר להכיר מלנהל השלכות. אבל אם ישראל רוצה להיתפס ולהתנהג כשחקן מרכזי, עליה להמשיך ליזום, להציב עובדות ולחשוף את הסטנדרט הכפול של מי שמטיף לה מוסר במועצת הביטחון, וכך לבסס מעמד של מעצמה אזורית, מבוקשת ומשפיעה.